

Z LEŚNEGO ŚWIATA

Nr 5/2015 (70)

UKRAINA. Pożary lasów w okolicach Czarnobyla

Po katastrofie elektrowni w Czarnobylu, pożary lasów co roku uwalniają do atmosfery duże ilości związków zawierających substancje radioaktywne. Naukownicy obawiają się, że ocieplenie klimatu we wschodniej Europie może spowodować zwiększenie skali tego zjawiska i jego intensywność. Naukownicy z Uniwersytetu w Columbia (Karolina Południowa) wykorzystali obrazy satelitarne z 2000 roku do zmierzenia poziomu radioaktywnych izotopów i zastosowali te dane w modelach klimatycznych dystrybucji izotopów w regionie, zależnie od przebiegu zmian klimatu. Wyniki badań wskazują na to, że wzrost średniej temperatury spowoduje zwiększenie liczby i intensywności pożarów, to z kolei wpłynie na poszerzenie zasięgu i skali przemieszczania się radioaktywnych zanieczyszczeń, szczególnie na terenach: Rosji, Białorusi i Ukrainy. Radioaktywny cez-137 może trafić nawet do Turcji, Włoch i Skandynawii. Naukownicy udowodnili również, że uboga flora bakteryjna w regionie Czarnobyla wpływa na wolniejszy rozkład cząstek organicznych. To prowadzi do nagromadzenia się martwej materii organicznej, której nadmiar sprzyja częstszym i intensywniejszym pożarom lasów.

Źródło: www.sciencedaily.com (TH)

NIEMCY. Ministerstwo odrzuca zarzuty organizacji ekologicznych

Organizacje ekologiczne NABU i BUND protestują przeciwko przewidzianym na 21 tydzień roku (po 18 maja 2015 r.) zabiegom chemicznym w cennych drzewostanach dębowych trzech nadleśnictw Meklemburgii-Pomorza Przedniego. Zabiegi te zaplanowane zostały w związku z pojawieniem się gąsienic korowódki dębowki, zagrażającej dębom. Aktywiści ekologiczni twierdzą, że akcja jest niebezpieczna dla rzadkich, chronionych gatunków motyli i ptaków drapieżnych oraz, że stwarza zagrożenie zatrucia wód powierzchniowych. Zarzuty te odpiera landowy minister rolnictwa, środowiska i ochrony konsumentów, Till Backhaus, tłumacząc że w czasie planowanego zwalczania

owadów, w koronach dębów nie przebywają gąsienice żadnych rzadkich gatunków motyli, a wokół gniazd orlików zostaną pozostawione 300-metrowe strefy wolne od zabiegów chemicznych. Zachowane zostaną także bezpieczne odległości od cieków wodnych i osiedli ludzkich. Ponadto, minister zwraca uwagę na ograniczony zasięg zwalczania – do powierzchni 630 ha, co stanowi zaledwie 0,1 proc. powierzchni leśnej landu. Przypomina także, że planowane do użycia selektywne preparaty - Dimilin 80 WG i Dipel ES, mają wszystkie wymagane atesty, a drugi z wymienionych środków jest nawet dopuszczony do użytku w rolnictwie ekologicznym. Zaniechanie zabiegu, zdaniem ministra, byłoby zachowaniem nieodpowiedzialnym - naraziłoby bowiem kraj na utratę cennych przyrodniczo i gospodarczo drzewostanów.

Źródło: www.forstpraxis.de (TZ)

BELGIA. Więcej biurokracji z Brukseli

Właściciele prywatnych lasów w Europie skupieni wokół CEPF (Confederation of European Private Forest Owners) są zaniepokojeni konsekwencjami wprowadzenia nowej regulacji obrotu drewna przez EUTR (European Union Timber Regulation). Takie są wyniki ankiety przeprowadzonej przez CEPF w ubiegłym roku. Na ankietę tę odpowiedziało 14 krajów członkowskich (w CEPF nie ma Polski). Podsumowując, respondenci obawiają się zwiększenia biurokracji i kosztów administracyjnych związanych z przestrzeganiem zasad tzw. należytej staranności, odnoszących się do udokumentowania pochodzenia drewna. Według ankietowanych, regulacja nie wpłynie pozytywnie na wartość i sprzedaż drewna w rodzimych krajach, powodując dodatkowo wiele niespójności i sprzeczności, jako że EUTR wprowadza ją w różnym zakresie. Dotychczas tylko w kilku wypadkach podejrzenia niespełnienia norm pochodzenia drewna zostały wszczęte dochodzenia. Pokazuje to, że regulacja jest tak naprawdę we wczesnej fazie wdrażania w państwach UE, mimo że obowiązuje już od dwóch lat. Więcej informacji i wgląd do ankiety znajduje się na stronie www.cepf-eu.org

Źródło: www.cepf-eu.org (BK)

WIELKA BRYTANIA. Reintrodukcja rysia

Lasy północno-wschodniej Wielkiej Brytanii mogą się stać pierwszym miejscem na Wyspach Brytyjskich, gdzie rozpocznie się reintrodukcja dużych kotów. Organizacja ochrony przyrody *Lynx UK Trust* planuje próbę wprowadzenia rysia euroazjatyckiego do lasów Northumberland, Cumbria, Norfolk i Aberdeenshire w celu kontrolowania populacji jeleniowatych. Za wprowadzeniem drapieźników w te rejony dodatkowo przemawia małe zagęszczenie ludności. Zwierzęta miałyby pochodzić ze wschodniej Europy i Skandynawii. Pomoc w przedsięwzięciu zadeklarowała już Komisja Leśna (*Forestry Commission*), prywatni właściciele lasów oraz rolnicy. Rys w Wielkiej Brytanii został wytępiony przez myśliwych ponad 1300 lat temu. Obecnie jego populacja w Europie powoli się odradza.

Źródło: www.chroniclelive.co.uk (BK)

NIEMCY. Zezwolenia na odstrzał bobrów w Brandenburgii

Minister rolnictwa Brandenburgii Jörg Vogelsänger ogłosił 1 maja 2015 r. rozporządzenie regulujące tryb wydawania zezwoleń na odstrzał bobrów. Gatunek ten, uważany w roku 1990 za niemal wymarły na terenie landu, dzięki programom ochronnym zdążył odbudować swoją populację na tyle, że w niektórych rejonach, na przykład w dolinie Odry, jego działalność dzisiaj stwarza istotne problemy gospodarcze. Dochodzi do uszkodzenia dróg, wałów przeciwpowodziowych, grobli, zapór wodnych, oczyszczalni ścieków, stawów rybnych, a także do zalewania łąk będących obiektami ochrony jako siedliska rzadkich roślin (np. storczykowatych). Straty powodowane przez te ssaki są na tyle duże, że konieczne stało się opracowanie całościowego programu przeciwdziałania im, w ramach którego przewidziana jest ochrona infrastruktury przeciwpowodziowej, rekompensata kosztów ponoszonych przez instytucje zajmujące się gospodarką wodną, wsparcie dla rolników na terenach graniczących ze zbiornikami wodnymi, a także odstrzał poszczególnych osobników - w wypadku szkód zagrażających ludzkiemu zdrowiu i życiu. Program zaplanowany jest na dwa lata. Po upływie tego czasu zostanie oceniona jego skuteczność.

Źródło: www.forstpraxis.de (TZ)

NIEMCY. Bawarii grozi gradacja korników

Tegoroczna ciepła wiosna stworzyła dogodne warunki rozwojowe kornikowi drukarzowi. Bawarski Instytut Badawczy Leśnictwa wydał w związku z tym ostrzeżenie przed rójką tego gatunku, a minister leśnictwa

Helmut Brunner wezwał właścicieli lasów, zwłaszcza świerkowych, do kontroli stanu sanitarnego drzewostanów. Wydano specjalną instrukcję informującą o tym, jak rozpoznawać drzewa zasiedlone przez chrząszcze.

Szczególnie zagrożone gradacją są drzewostany uszkodzone wcześniej przez huragan „Niklas”. W związku z tym minister apeluje do właścicieli lasów o szybkie usuwanie uszkodzonych drzew, które stają się łatwym łupem dla zasiedlających je owadów. W wypadku, gdy nie jest możliwe pozbycie się drewna powalonych drzew w krótkim czasie, należy je wywozić poza obręb lasu, na odległość przynajmniej 500 metrów, a wierzchołki drzew powinno się poddawać zrębkowaniu, aby ograniczyć bazę żerową chrząszczy. Służba leśna zachowuje stan gotowości i jest do dyspozycji właścicieli lasu w wypadku jakichkolwiek pytań i wątpliwości związanych ze zwalczaniem korników i odnawianiem zniszczonych powierzchni.

Źródło: www.forstpraxis.de (TZ)

SZWAJCARIA. 10 proc. lasów obszarami chronionymi

W ramach polityki leśnej 2020 federacja i kantony Szwajcarii zobowiązują się zwiększyć powierzchnię lasów objętych ochroną z obecnych 5 proc. do 10 proc. w 2030 r. Dzięki temu osiągnięte zostaną cele Strategii Bioróżnorodności w Szwajcarii. Rada Federalna (Bundesrat) jest gotowa podwoić swoje wydatki w ramach tej Strategii z obecnych 10 mln do 20 mln franków szwajcarskich. Kantony również mają wnieść stosowny udział środków na wsparcie bioróżnorodności leśnej.

Źródło: Holz-Zentralblatt, Nr. 16, 2015 (AK)

FRANCJA. Nowy Instytut Naukowy

1 marca 2015 r. utworzono Francuski Instytut Rolnictwa, Weterynarii i Leśnictwa (AIVFF – Institut agronomique, vétérinaire et forestier de France). Zadaniem tego Instytutu jest umocnienie kooperacji nauczania i badań między różnymi dziedzinami działalności w rolnictwie i leśnictwie. Pomysłodawcą jego powołania jest Ministerstwo Rolnictwa, Wyżywienia i Leśnictwa. Natomiast celem jest zapewnienie wspólnego kierownictwa i integracji 14 wyższych uczelni i placówek badawczych, wśród nich Francuskiego Instytutu Badań Rolnych (INRA) oraz Instytutu Badań Technik Rolniczych i Środowiskowych (IRSTEA). Pomimo fuzji, wchodzące w skład IAVFF placówki zachowują daleko idącą autonomię, mogąc

jednocześnie rozwijać swoją aktywność na poziomie międzynarodowym i realizować wspólne projekty.

Źródło: Holz-Zentralblatt, Nr. 16/2015 (AK)

NIEMCY. Huragan „Zoran” spowodował szkody w lasach

5 maja 2015 r. nad północne Niemcy nadciągnął od strony Wysp Brytyjskich przez Holandię rozległy niż o nazwie „Zoran”, który wobec panującej tego dnia letniej temperatury utworzył silny chłodny front atmosferyczny, powodujący liczne szkwały i trąby powietrzne. Jedna z trąb powietrznych wyrządziła dotkliwe szkody w okolicach miasta Bützow w powiecie Rostock. W jej wyniku zniszczonych zostało około 200 hektarów lasu, a szkody mięszościowe szacuje się na 15 tys. metrów sześciennych drewna, w ogromnej większości liściastego, zwłaszcza buka (3,7 tys. m³). Obecnie w lasach trwają intensywne prace związane z usuwaniem szkód, zwłaszcza z zapewnieniem bezpieczeństwa poruszania się po drogach leśnych. Władze landowe Meklemburgii-Pomorza Przedniego apelują do ludności o ostrożność i unikanie wchodzenia do uszkodzonych drzewostanów, gdyż grozi to kalectwem lub śmiercią.

Źródło: www.forstpraxis.de (TZ)

SZWECJA. Rozbudowa zakładu tartacznego w regionie Monstreas

12 maja 2015 r. szwedzkie przedsiębiorstwo Sodra przedłożyło lokalnym władzom regionu Monstreas plany znaczącego zwiększenia produktywności miejscowego zakładu tartacznego z 450 tys. do 800 tys. m³. Dyrektor Sodry Hakan Svensson podkreśla jak duże oczekiwania są związane z rozbudową zakładu i jest świadom, że będzie to oznaczać potrzebę kolejnych inwestycji. Plany zostaną przedstawione władzom w Sztokholmie wczesnym latem tego roku. Rozbudowa zakładu jest podyktowana zwiększonym zapotrzebowaniem ze strony lokalnego rynku, jak również ze strony Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych oraz Chin. W ciągu ostatnich 12 miesięcy tonaż statków załadowanych szwedzkim drewnem wysyłanych do Chin podwoił się. Na korzyść rozbudowy zakładu świadczą: bliskość portów na wybrzeżu, szybki i dogodny transport drewna oraz jego wysoka kaloryczność. W dodatku rozbudowa zakładu wpłynie pozytywnie na lokalny przemysł drzewny.

Źródło: www.hdfestforest.com (TH)

PŁW. IBERYJSKI. Pożary spowodowane ociepleniem klimatu

Naukowcy z Hiszpanii i Portugalii skonstruowali model klimatyczny uwzględniający prognozowany wzrost temperatury i wysnuli wniosek, że do 2075 r. powierzchnia objęta pożarami lasów na Półwyspie Iberyjskim wzrośnie trzykrotnie w porównaniu z rokiem 2013. Portugalia zanotowała najwyższy wskaźnik pożarów od 1980 roku w okresie między 2003 a 2005 r. W hiszpańskiej Galicji najwięcej pożarów powstało w roku 2006. Choć były one często spowodowane przez człowieka, to na ich skalę wpływ miało także ocieplenie klimatu. Naukowcy porównali kilka metod szacowania wpływu temperatury na skalę pożarów. Celem było oszacowanie powierzchni objętej pożarami w nadchodzących dekadach, zależnie od przyjętego scenariusza zmian klimatu. Istnieje silna zależność między wzrostem temperatury a skalą pożarów na Półwyspie Iberyjskim w latach 1981-2005. Problem pożarów nie dotyczy jedynie okresów letnich. Naukowcy ostrzegają, że do roku 2075 powierzchnia obszarów objętych pożarami zwiększy się nawet trzykrotnie w skali całego regionu (w wypadku jego północnej części - tylko i aż dwukrotnie). Model przewiduje np. wzrost temperatury o 2-3 stopnie na północnym zachodzie półwyspu w miesiącach lipiec-sierpień, co oznacza zwiększenie liczby dni upalnych i zmniejszenie liczby dni z opadami o 25%. Te zmiany będą postępować od 2051 roku i osiągną wzrost temperatury o 4 stopnie w miesiącach letnich. Omawianym zjawiskom będą towarzyszyć częstsze susze.

Źródło: www.sciencedaily.com (TH)

USA. Reintrodukcja wiązu amerykańskiego

Począwszy od maja 2015 r. naukowcy ze Służby Leśnej USA sadzą różne kombinacje drzew i krzewów na czterech obszarach zdegradowanych ekosystemów koryt rzecznych i strumieni w Parku Narodowym Finger Lakes (Nowy Jork) oraz monitorują zmiany zawartości węgla i azotu w glebie, a także zmiany stopnia różnorodności biologicznej roślin, owadów i innych zwierząt. Celem jest określenie możliwości wykorzystania zdegradowanych ekosystemów koryt rzecznych jako potencjalnego siedliska dla sztandarrowego gatunku drzewa w Ameryce – wiązu. Naukowcy z Delaware i Ohio wyhodowali odmianę wiązu amerykańskiego odpornego na holenderską chorobę wiązu w warunkach zdegradowanych ekosystemów miejskich i sprawdzili jej zdolności adaptacyjne.

Źródło: www.sciencedaily.com (TH)

AUSTRALIA. Drewno kontra tradycyjne materiały budowlane

Australijska organizacja *Forest&Wood Products* opracowała raport ukazujący koszty użycia drewna jako materiału konstrukcyjnego, w porównaniu z materiałami częściej stosowanymi w budownictwie. W celu zademonstrowania pełnych możliwości użycia drewna, projekt oparto na realistycznych koncepcjach czterech podstawowych typów budynków wykonanych z drewna oraz materiałów tradycyjnych. Okazało się, że we wszystkich przypadkach konstrukcje z drewna cechują się potencjalnie niższymi kosztami. Projekt składał się z czterech kroków: 1) opracowanie modeli budynków, 2) zaprojektowanie każdego z nich w drewnie i w materiałach tradycyjnych, 3) sporządzenie kosztorysu oraz 4) ocena podjętych decyzji. Każdy budynek został profesjonalnie wyceniony, a głównym miejscem przeznaczenia były peryferia dużych australijskich miast. Oszacowane oszczędności w kosztach budowy zawierały się w granicach od 2 do prawie 14 proc., zależnie od typu budynku (brano pod uwagę wielokondygnacyjne budynki biurowe i mieszkalne oraz obiekty przemysłowe). Raport pokazuje, że możliwości użycia drewna w budownictwie komercyjnym są bardzo duże, a oszczędności znaczące.

Źródło: www.timberbiz.com.au (BK)

SAKSONIA-ANHALT. Stabilny stan lasów

Sosna, najważniejszy gatunek lasotwórczy kraju związkowego Saksonia-Anhalt, jest również gatunkiem najzdrowszym. Jej stopień uszkodzenia jest wyraźnie mniejszy w porównaniu ze świerkiem, dębem i bukiem. Tak wynika z raportu ogłoszonego w ubiegłym roku przez landowe Ministerstwo Rolnictwa i Środowiska we współpracy z naukowcami z Instytutu Badawczego Leśnictwa w Getyndze.

Średni stopień defoliacji wszystkich gatunków wynosi 15% i nie zmienia się od roku 2009. Pozostaje natomiast zróżnicowanie tego wskaźnika w zależności od wieku drzewostanu - w drzewostanach młodszych niż 60 lat wynosi on 7%, w starszych – 19%.

W raporcie poświęcono wiele miejsca problemom hydrologicznym, gdyż land ten charakteryzuje się najniższym w całych Niemczech stopniem regeneracji poziomu wód gruntowych. Szczególnie trudne warunki występują w południowym Altmarku, na wyżynnych

terenach starszej moreny oraz u podnóża gór Harzu. Jeśli sprawdzą się scenariusze klimatyczne, przewidujące wzrost średniej temperatury z 2,5 do 3°C, deficyt wodny może się pogłębić. Przed nauką i praktyką leśną staje wyzwanie, jak za pomocą gospodarki leśnej łagodzić to niekorzystne zjawisko. Z raportem można się zapoznać na stronie www.mlu.sachsen-anhalt.de

Źródło: <http://www.forstpraxis.de> (TZ)

FINLANDIA. Drzewo generujące prąd

Fińska firma VTT Techniczne Centrum Badawcze opracowała prototyp sztucznego drzewa, pochłaniającego energię z otoczenia. Niezależnie od tego czy drzewo stoi na zewnątrz czy wewnątrz pomieszczeń, magazynuje i przetwarza energię pochodzącą ze słońca, wibracji (wiatru) oraz zmian temperatury. Całość wykonana jest z biokomponentów i może zasilać małe urządzenia elektryczne typu telefon komórkowy. Więcej informacji i pokazowe video dostępne są na stronie www.foresttech.fi.

Źródło: www.foresttech.fi (BK)

FINLANDIA. Nagroda za papier toaletowy

Student Uniwersytetu z Północnej Karoliny (USA) został nagrodzony na odbywającej się w Barcelonie konferencji *Tissue World Conference*, dotyczącej przemysłu wyrobów higienicznych tj. chusteczek i papieru toaletowego. Nagroda za modyfikację produkcji została przyznana przez fińską firmę Valmet Corporation, producenta wyrobów higienicznych, w ramach kampanii *Valmet Tissue Technology Award*. Celem kampanii jest promowanie studentów i naukowców pracujących nad przyjaznymi środowisku rozwiązaniami, mogącymi znaleźć zastosowanie w produkcji papieru toaletowego i innych wyrobów higienicznych na bazie papieru. Celem pracy nagrodzonego studenta była modyfikacja technologii, nakierowana na otrzymanie określonych cech produktu, przy użyciu tylko naturalnych komponentów. Modyfikacja masy papierowej prowadzi do polepszenia wytrzymałości i elastyczności produktów, a także wzrostu ich chłonności.

Źródło: skogssverige.se/en (BK)